

foto: Jaap de Vriesassen)

Vanaf vandaag gaat u met andere ogen naar de diepjes in het stroomdal van de Drentsche Aa kijken. Eens blijken het de levensaders van de streek te zijn geweest. U zult zien dat natuurterreinen als Kampsheide, de Gasterse Duinen en het Ballooërveld lang niet zo 'puur natuur' zijn als je op het eerste en tweede gezicht zou denken. Minder dan tweeduizend jaar geleden waren het juist de plekken bij uitsteking waar de prehistorische mens hoog en droog kon wonen en werken. De zandige grond was er los genoeg om te kunnen bewerken. Pas toen men de techniek voldoende onder de knie had om ook veel zwaardere, vruchtbaarder gronden te bebouwen, verhuisden de boeren in de vroege middeleeuwen naar de huidige dorpen.

Onderweg gaat u met eigen ogen zien hoe Stichting Het Drentse Landschap haar best doet voor de natuur en voor het Drentse cultureel erfgoed. Natuur en erfgoed zijn ook úw aandacht meer dan waard! Steun ons... Dat kan op verschillende manieren. Kijk voor meer informatie op www.drentslandschap.nl. We hebben elkaar hard nodig de komende tijd!

lengte route 40 km (U kunt de route een stuk inkorten door in Taarlo bij paddestoel 22739 richting Balloo te gaan. Daarna bij weg Gasteren-Loon even linksaf. U pikt de route daar bij punt 13 weer op.)

startpunt Kantoor Stichting Het Drentse Landschap, Kloosterstraat 5, 9401 KD Assen.

begaanbaarheid: Op een aantal punten gaat de route over onverharde wegen (2, 3 en 5 in de route).

gps-coördinaten startpunt
N 52° 59' 35^{II} / O 06° 33' 53^{II}

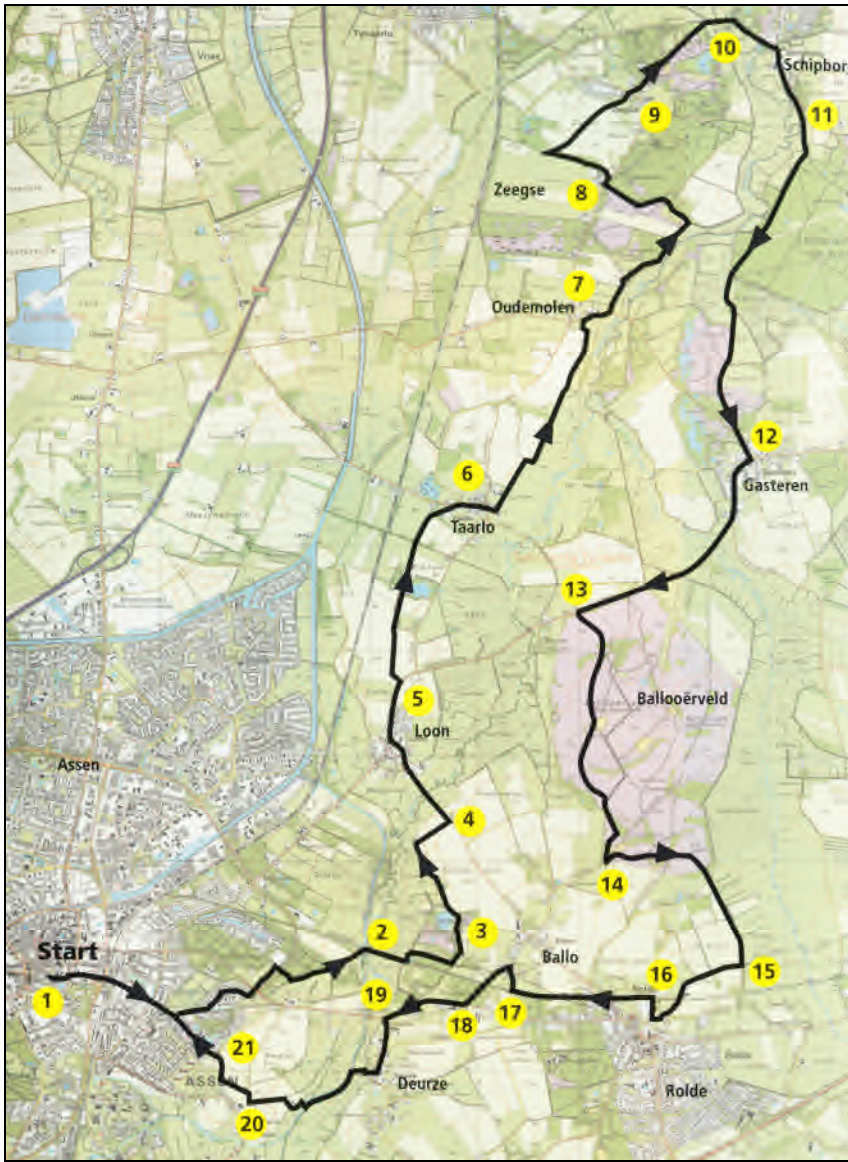
openbaar vervoer NS-station Assen.

knooppunten waar mogelijk knooppunten Drents Fietsroutenetwerk aangegeven (www.fietsendrenthe.nl)

afkortingen KP knooppunt, LA linksaf, RA rechtsaf, RD rechtdoor

Het Drentse Landschap

ROUTEBSCHRIJVING

- 1** Vanuit startpunt LA Kloosterstraat uit. Via Stationsstraat en fietstunneltje naar Vredeveldeweg. Voorbij bosje LA, Platolaan. Rechts aanhouden, Homeruslaan. Bijna einde weg RA fietspad richting Balloo. Na tunneltje RA door tweede tunneltje. Na tunneltje RD richting Balloo. Driesprong fietspaden LA richting Roldertorenroute. Driesprong fietspaden RA.
- 2** Na twee bruggetjes fietspad langs oude tracé spoorlijn Assen-Stadskanaal. Fietspad kruist spoorlijn. Na weiland links zandpad LA. (Vanaf het fietspad moet u waarschijnlijk een stukje lopen!)
- 3** Bij infobord Het Drentse Landschap RD tussen Kampsheide en Ballooër esch. Via veerooster RD natuurterrein op. Na veerooster RD over zandpad langs hunebed.
- 4** Op Ballooërweg LA. In Loon op Brink RA, Gasterenseweg.
- 5** In flauwe bocht weg LA, Heirweg. Voorbij hunebed wordt weg een zandpad.
- 6** In Taarlo RA. Doorgaande weg oversteken. fietspad LA langs 't Loo.
- 7** In Oudemolen RA. Bij paddenstoel 23505 weg LA, Molensteeg. Weg wordt fietspad. Bij KP 39 links aanhouden.
- 8** Op doorgaande weg RA en meteen fietspad LA bij wegwijzer 13500. Op driesprong fietspad RA.
- 9** In Zeegse doorgaande weg oversteken. Volg Schipborgerweg tot over Drentsche Aa.
- 10** Na brug bij KP 89 rechts aanhouden. Op driesprong RA richting KP 99.
- 11** In flauwe bocht bij KP 99 fietspad RD, Schapendrift.
- 12** Einde fietspad LA naar Gasteren. Op de kruising bij KP 75 RA. Buiten Gasteren fietspad langs doorgaande weg nemen.
- 13** Voorbij bord Ballooërveld bij KP 67 oversteken naar schelpenpad. Volg pad tot eind.
- 14** Einde pad bij paddenstoel 64647 schelpenpad LA. Einde pad rechts aanhouden. Pad wordt asfaltweg.

- 15** Bij KP 73 weg RA. Bij paddestoel 23510 weg LA. Na voormalige spoorbaan op driesprong rechts aanhouden. Op driesprong RA langs hunebedden.
- 16** Voorbij hunebedden fietspad LA. Bij KP 70 Balloërstraat oversteken. Fietspad blijven volgen.
- 17** Fietspad maakt scherpe bocht naar rechts. In Balloo LA en meteen bij KP 69 weg LA. Op driesprong links aanhouden, Tumuliboslaan.
- 18** Einde laan doorgaande weg oversteken en fietspad RA richting Assen.
- 19** Bij café De Aanleg LA. Bij paddestoel 23535 fietspad RA richting Assen.
- 20** Einde fietspad RA en meteen betonfietspad LA.
- 21** Einde fietspad RD via Vredeveldseweg, fietstunneltje en Stationsstraat terug naar startpunt.

Achtergrondinformatie over het gebied

Poepnhemeltje (foto: Martin Hiemink)

Poepnhemeltje (punt 2 in de route)

Bij het informatiebord aan de rechterkant van het pad passeert u het Schansje van Van Galen. De kleine versterking aan de oever van het Deurzerdiep zou in 1672 zijn opgeworpen door de troepen van bisschop Bernhard van Galen van Munster, bijgenaamd Bommen Berend. Hij was op doortocht naar Groningen. Het schansje was nét groot genoeg om er de tent van de aanvoerder te kunnen neerzetten. Assenaren noemen het doorgaans het Poepnhemeltje.

Verbindingskanaal (punt 2)

In 1965 werd een verbindingskanaal tussen het rechtgetrokken Deurzerdiep en het Noord-Willemskanaal gegraven om de waterhuishouding in de bovenloop van de Drentsche Aa te verbeteren. Het gevolg van deze ingreep is dat het oorspronkelijke Deurzerdiepje hier in de weilanden weer helemaal opnieuw moet beginnen. Staatsbosbeheer heeft de oorspronkelijke loop van het Deurzerdiep aan het reconstrueren.

Kampsheide (punt 3)

In 1948 kocht Het Drentse Landschap Kampsheide voor bijna 14 duizend gulden van de familie Oldenhuis Gratama. Daarmee was het het eerste terrein van de stichting. U vindt er heideveldjes, kletsnatte stukken heide, een ven, jeneverbessstruwelen, strubben, natte madelanden, houtwallepjes en oud eiken- en beukenbos, maar Kampsheide is méér dan een 'gewoon' natuurgebied.

Van circa 3500 v. Chr. tot het begin van de jaartelling is dit gebied op de beekdalflank van Deurzerdiep en Loonerdiep zo goed als zeker permanent bewoond geweest. Prehistorische graven verraden tot op de dag van vandaag hun aanwezigheid. Daarna verplaatste de menselijke activiteit naar de hogere, zwaardere gronden richting Balloo en Rolde. Op Kampsheide liggen 44 grafheuvels van nieuwe steentijd tot en met de ijzertijd. Archeologen vonden er verder een urnenveld en celtic fields, akkertjes uit de ijzertijd.

Op het veld moet u bij het ven even linksaf het pad een eindje op lopen. Links van het paadje ligt een aantal imposante grafheuvels uit de midden bronstijd (1800-1100 v.Chr.). Het zijn zogeheten meerperiodenheuvels die minstens drie keer als begraafplaats zijn gebruikt. Steeds werden de heuvels een stukje hoger en breder.

Hunebed Balloo (punt 3)

Het pad brengt u vervolgens langs hunebed D16. In 1871 schonk de boermarkte van Balloo dit hunebed aan de provincie om 'op deze wijze iets bij te dragen om een zoo eerbiedwaardig gedenkteken der grijze oudheid voor de slooping te bewaren en aan de nakomelingschap over te leveren'. De provincie Drenthe heeft het beheer van haar archeologische monumenten overgedragen aan Het Drentse Landschap. Het zandpad volgt de grens van es en beekdal met soms hoogteverschillen van zo'n vijf meter.

Hunebed Loon (punt 5)

Hunebed D15 hoog op de Looner esch werd voor het eerst vermeld in de 'Landbeschrijvingh' van Arend van Slichtenhorst die het had over 'het reusen-bed bij 't Clooster van Assen'. Het bijzondere van dit hunebed is dat ook de ingangsstenen en de ring van kranstienen nog aanwezig zijn.

Ballooër esch (foto: Joop van de Merbel)

Beekdal Drentsche Aa (punt 7)

Loop één van de paadjes rechts van het pad even in om het Oudemolensche Diep met eigen ogen te zien: het kronkelende diepje, het heldere water, plan ten die meebuigen met de stroom, visjes in het water. Staatsbosbeheer maait en hooit deze groenlanden regelmatig om ze verder te verschrallen en zo steeds meer van de oorspronkelijke schraal landvegetatie terug te krijgen.

Gasterse Duinen (punt 11)

Zet aan het eind van het heideveld ter hoogte van de wegwijzer naar het hunebed het paaltje met hunebedsymbool uw fiets even bij het raster om een kijkje in de Gasterse Duinen van Het Drentse Landschap te nemen, een van de mooiste heide- en stuifzandgebieden van Drenthe. Het terrein ligt ingeklemd tussen het Gastersche Diep en het Anlooër diepje.

Hunebed D10 bewijst dat de mens zich al minstens 5000 jaar met de Gasterse Duinen heeft beziggehouden. Interessant zijn de oude karrensporen die nog steeds diepe voren door het heide trekken. Vanaf de middeleeuwen liep één van de belangrijkste verkeersverbindingen van Noord-Nederland door de Gasterse Duinen. Het was een onderdeel van de oude handelsroute van Groningen via Rolde naar Coevorden.

Ballooërveld (punt 13)

Met zijn 370 hectare hoort het Ballooërveld tot de grotere Drentse natuurterreinen. De aanwijzing tot militair oefenterrein in 1918 zorgde ervoor dat het veld aan ontginning kon ontsnappen. Net als eerder op Kampsheide en in de Gasterse Duinen heeft ook het Ballooërveld een lange geschiedenis van menselijke activiteit. Er liggen meer dan veertig grafheuvels op het veld. De meeste ziet u aan het eind van het schelpenpad aan de zuidkant van het veld. De mensen gaven het vroeger de naam Mandenberg. De grafheuvels zijn in gebruik geweest tussen 2900 v.Chr. en het begin van de jaartelling. Ook zijn er urnenvelden en celtic fields aangetroffen. Net als door de Gasterse duinen lopen er ook duidelijk zichtbaar brede karrensporen over het Ballooërveld.

Middeleeuwse karrensporen op het Ballooërveld (foto: Paul Paris)

Hunebedden Rolde (punt 15)

De 'tweeling' hunebedden D17 en D18 van Rolde zijn waarschijnlijk de bekendste Drentse hunebedden. In 1905 stonden ze samen met de ruïne van Brederode en een paar musea als enige archeologische bezienswaardigheden van Nederland in de beroemde Baedeker-reisgids. Rond 1870 kwamen beide hunebedden voor een bedrag van in totaal 150 gulden in het bezit van het rijk.

Achttiende-eeuwse prent Hunebed Rolde (Drents Archief)

Tumulibos (punt 17)

In 1856 kocht de provincie Drenthe het Tumulibos om de grafheuvels van de ondergang te redden toen er in de buurt op grote schaal ontgonnen werd. De circa dertig grafheuvels in het bos zijn zogeheten brandheuvels uit de ijzertijd. Ze werden opgeworpen op de plaats waar de dode op een brandstapel gecremeerd was.

Boerderij Kamps (punt 18)

Rechts van de weg lag tot 2012 de gerestaureerde monumentale boerderij Kamps van Stichting Het Drentse Landschap. In 2012 werd de boerderij in brand gestoken en brandde het monument tot op de grond af. De gebinten van Kamps stamden uit 1588. Ze zijn bij de brand verloren gegaan, net als het oude vakwerk in de voorgevel. Het Drentse Landschap is van plan de boerderij te herbouwen.